

JUTURAAMAT

Nr. 60

„RABVALEHE“ maksuta kaasajana.

22. mail 1936.

YUKATANI JUMALAKUJU

CH. A. SELTZERI
ROMAAN. 13

Lõppeks astus ta „Punasesse Koera“ Umbes tosin mehi istus võõrastetona, jõi, mängis kaarte või katsus õnne väinukana. Aga jutukõnna vaibus kobe, kui ta sisse oli astunud. Inimesed istusid vaikides laudade taga ja näisid sõlvenenud oma kaartidesse, aga mõnikult silmitsesid nad vaid teda. Mõned istusid toolidelt ja eemaldusid näilise õhkõrkusega lokaali keakelt. Kui Calumet lohakalt raha letile viskas, et maksta klassi viaki eest, oli tema läbedal vaid kolm meest.

Need kolme rivas ta kõrme pilguga. Peale Neal Taggarti nägi ta suurekaasvult, tuntu näoga ja vaepuliku, väljakutsuva pilguga meest: allariipernad vttrud varjasid juuni huult. See oli Denver Ed, kellega Calumet mitmel korral oli kohtunud Durango õmbruses. Kolmat tundis ta niisama. Selle nimi oli Garvey; tal oli tõmmukas nähvärv, suur kõngus nina ja tavaline lai suu.

Calumet teeskles, nagu ei näeks ta kedagi, kallias endale klassis ja tahtis jooa. Aga enne kui jõudis tõsta selle huulteni, märkas ta kolme mehe seas liikumist — varsti astuski Garvey tema juure.

„Jooge miduaga ometi üks klass.“ Oties mees sõbrali kuk.

Calumet silmitses huviga kõnetajat ja pani oma klassi suula, kuna Garvey andis märku peremehele.

„Tema nägu oleval mid õmbruses võõras?“ küsis Garvey, kallates viakit klassi. „Kas saab teie farm?“

„Mina oian Ypsilon-farmis.“

„Sita teie terviseks!“ Garvey tõstis klassi.

Calumet tegi niisama. Ühtaegu tundis ta, et Garvey haaras tema revolviiri, teeskles aga, nagu ei paneks ta seda tähele. Ta pani klassi lauale, aga teibud ka siis kokkumind naku, kui ta õmber pöördus ja nägi, et Garvey revolviirit käes hoidis ja seda silmitses.

Mida Garvey oli teinud, käle iga lükkumise vastu, ja teised juuresolejad heitsid Calumetile põlglikke pilke. Nad sosistasid üksteisele, et ta on veel kollanokk ning liiga arg. Mõned, kellega peremees oli raakinud Calumetist, vastasid talle pettunult oosa, et ta leppis sellisega kohtlemisega. Ainult kõrismik, kes tundis Calumetti paremini, nägi tema silmitsi rõõksahtust.

Laak tabas Denver Edi otse rinda.

hüüis ettevaatlikult oma tavaliselt kohalt leiti teinast viiskivaadi varju.

Calumet näis olevat päris õhakeitane.

„Ega sel reival pole viia.“ tähendas Garvey. Aga ta ei vaadanud sugugi revolviiri, sest siis oleks ta pidanud märkama, et selles põlnud padroneid. Ta silmitses Calumeti, ja oli selge, et ta hviitus vaid teinast ja mitte reivast.

„Muidugi,“ nõustas Calumet, pöördus ümber, vaatas talle rahulikult otse ja toetas vaaku käetoele teile.

Sel hetkel tuli ka Denver Ed lähemale ja astus nende juure. Ta vaatas Calumetile ja pöördus siis Garvey poole.

„Kas see on teie sõber?“ küsis ta põlastavalt.

Kõik astus Garvey kõrvale, nii et Denver Ed seisis Calumetist ainult poolteist meetrit eemal, kuigi võis hästi sihtida.

Calumet vaatas talle Garvey asemel kes ei näinud tahtvat võtta osa kõnelusest.

„Teie tahate teada, kas olen tema sõber?“ küsis ta pilkavalt. „Ei usu, sest mina vään inimesi, keelega ma lään.“

Denver ei vaaranud kõbe, astus aga Calumetile veel lähemale ja astus nii, et tema parem puus revolviiriga oli pöördunud Calumeti poole. Siis pani ta rahulikult käed vahelisi rinnale.

„Nii, või selline on teie vastus, te alatu koer!“ hüüis ta acelaselt.

Kõik mehed kõrvetasas ajasid end seda sõimusõna kuuldes etrus.

Calumet haaras revolviiri Denver Edi vöö vahelt, tõmbes trikkid, aga kukk langes kõlpsotades alla, ja panku ei kostnud.

Denver Ed lüüvis kurikavalalt ja pietsi parema käe vastu alla. Järsku sel hetkel välkaatas tema kões laskerüü, mille ta oli peitnud sinna. Aga enne kui ta löödis sihtida, vaajutas Calumet tühja revolviiriga Denveri kõlele, nii et see vahelt liukis ja saanud. Sekund hiljem oli Calumet haaranud vasiku kõega oma reiva parema kaenla all ja tulistas. Lask tabas Denver Edi õrna lähedalt otse rinda.

Paiunud turesoleajat näki imestatud Denveri pilkudes, kui see otsid langes ja Calumetil jalge ette kukkus. Garvey tõstis kiiresti revolviiri, mille oli tõmmatud praegu Calumeti vähelt, vaajutas näketele, aga ei kostnud pauku. Silmanäht põhjus Calumet tema poole ta laskis ka tema maha.

Surmvaikus valitses toas. Taggart polnud niikõnund paljast Calumet pöördus tema poole ja vaatas talle otse.

„Aa! ei klappinud, mis?“ Teile kibutav ma ka veel kunni rolete vahale, kui te peidunud siir tinnast enne päikeseloojangut. Te alatu kaabakas kas arvate et olen imik?“ Ta vaatas rahulikult kõrreloarinki: õkski inimestest põlnud liikunud õkski seisid politseilem, ja selle poole pöördus ta nüüd.

„Nad tahavad meelitada mind lõksu.“ hüües ta lõhki. „All Durango ajas Denveri teiega selle võttega äri. Väike tõmbab rööbit reiva, Denver norib tuli ja põirab puusa revolviiriga vaataste poole, nii et see seda kergesti võtta võib, aga revolver on laadimata. Tulistatakse õnneveer, see vahepeal on teine võitnud mujale peidetud reiva ja kõmmutab maha vaataste. Ja kogu seda krempilt nimetatakse siis endakaitsemiseks.“ Ta vaatas lüüvades ringi. „Aga mina teadstu seda trikki ja tein misama. Väike mees langebki lõksu, samuti Denver. Rõhkem ei tarvitse ma vist seletada. Kas tahate arreteerida mind?“ küsis ta politseilemalt. „Te leiate mind Yaadon-farmari Taggart —“ ta kõhkleb viitu, vaatas ringi, aga Neal Taggart oli kadunud. „See õnnas liitua minema.“ Ilmas Calumet põlgikult ja naeris.

„Jä, ma ei arreteeri teid.“ vastas Dave Tohan. „On selge, et taltsate endakaitset. Kõik inimesed siin paist seda tühela.“

Vahepeal oli nii mõnigi mehest astunud lähemale ja kummardus üle Denveri ning Garvey.

„Need on surnud ja õhitud.“ hüües keegi politseilemalt.

Calumet astus üle surnud Garvey. võttis maast revolviiri, mis lebas mahalaatu kõrvale, ja pietsi vöö vahelt.

Teised arustasid siindumust.

„Sellele tuli see kõli ootamata.“ tähendas keegi ja näitas Denverit.

„Seda ei teadnud ta alinnat.“ arvas teine ja naigas.

„Nõeln selgesti, kuidas tal hakkas viimisel hetkel hirm,“ meelis kolmas.

„Suurepärastelt tõhitud.“ seletas keegi seina lähemalt ja näitas Calumetile, kes oli pöördunud vaheneal selle ja sammas ukse poole.

„See ei lase end nii kergesti võtta ninapiis!“

Selline pangutamine ei heidutanud neid karne mehi, ja õkski ei lahtud Calumetilt. Vastokka, nad imetlesid tema kõlma verd, kui ta väljus toast.

„Kõli Taggart saab ka veel oma osa,“ tähendas keegi.

„Aga täna mitte enam.“ vastas teine naerdes. „Sellele pani hirm jalad alla. Peale selle on päikeseloojanguni veel kaunis palju aega.“

16.

Calumet kahtles, et Neal Taggart ei unud põhjust lahendada ka temaga asja. Imeduse saabumiseni oli ta viibitud linna, sest ta oli annud oma sõna ja seda ei ohtunud ta murda. Kui ta aga nägi, et tema vaenlane ei võtnud vastu vijakutsa, rakendas ta ette hõbedas ja naus teele farmi. Nüüd vihkas ta Taggarteid veel enam kui varem.

Süütes pimeduses koju poole, tundis ta magusast rahuldust. Ta oli aranud vastastele äärmiselt ning otsustava hoo! ja kuigi ta pöönes otsekohse tabanud Tagariteid, teadis need vähemalt, kellega neil oli tegemist. Ta ei annaks neile aus, vaid suruks peale. Nüüd rõõmustas ta, et polnud lasknud end Betty üheseltsest käitumisest ära ajada farmist. Sel juhul poleks ta ja kumagi avastanud kurikavalet plaani jätta teda ilma püüdnusest, ja ta poleks ka saanud tekitada kahju oma vastastele. Tal polnud ainetut plaani, aga ta otsustas hoida lahti silmas, ja kui avaneb soodus juhus, seda kasutada.

Kuna ta edasi liikus, ühenes pimedus ja kõrvandku taan, kust ta hõõraltul oli saanud alla Lorette'le, oli maa väga künklik, nii et hobused vaid aeglaselt edasi said. Pärast jõudis ta taanemale liivasele pinnale, kus loomad olid kerjem liikuda. Ja niidid läksid rutemini.

Umbes kella üheksa paiku tõusis kuu Kahuva kollase kettana kerkis see mõhede laenast, mis peletasid orgu, milles asus tema koda. Calumet näeratas, nähes äist valustatut, süütes sigaretti ja nõjatut istmel tahapoole. Ohjad oli ta pannud põlvede vahele.

Taie meenus, et reitvad olid jäänud laadimata, ja seega tuli meele vahetuhtum „Punases Koeras“.

Mida ütles selle kohta Betty, kui kuulab loost? Kas ta nõuudub oma suhtes Tagarite?”

Calumet murdis selle üle veel pead, kui hobused lahkusid lausikamaalt ja käärdusid künklikule maastikule. Jälle oli raske edasi saada, ja hobused pidid liikuma sammul.

Oli peaaegu kesköö, kui ta jõudis kuristikusarnasesse kohta, mis asus farmist umbes poolteist miili eemal. Väikese oja suuna peatas ta hobused ja laskis neil kustutada ära. Siis ajas ta nad jälle edasi, sest ta tahtis jõuda võimalikult ruttu koju. Aga kuna tee läks järele mõeldi üles, et aegunud hobused võtu vedada vankrit, ja ta kuusid ära aeglaselt. Kui nad viimaks olid jõudnud kõrreleale punktile, jäid nad seisma ja korreksid.

Calumet ootas. Kuigi ta ihkas koju, oli tal loomades kahju ja ta laskis neid pühata. Ta tegi endale suitsu ja seda läites, kaitees ta sõnna peapesaga tikku, et see ei kustuks tuulest.

Nuuvast istudes valdas teda äkki tunne, nagu viibiks ta suure ohus. See tunne oli nii tugev, et ta viskus tahtmata vankrisse seliit. Ja sel hetkel, mil ta pea kolkaatas vastu kõva ainet, tundis ta peatu. Ja kuul tungis puuloense ja jähilmatu kõrvale. Kõbe järknes teine lahk.

Calumet tõmbes lähased pingule, et olla valmis teotsemiseks.

Kõle viha valdas teda, aga sellegipärast töötasid mõtted selgesti ja ta kaalus, et lausud olid tulnud vankri vaankuli poole. Need olid arnud õige libedalt, ja kütt võis hästi sõhida, kuigi ta oli pisut aeglane, et jälgida vastase liigutusi.

Calumeti seisukord oli kardetav. Ta pidi vaatama, et sai võimalikult pea varju. Paremalt kütt teest oli aravuitaoline lohk, kus jätkus küllalt ruumi enese peitmiseks. Selle lohu taga oli mitu suuremat kaljumõrakat.

Ettevõtlikult hüppas ta vankri tagumiseast osast lohku ja maandus sinna neljakäpukilt. Jälle kuulis ta pauku, ja kuul vihtles tema pea kohalt otse vastu kaljut. „Ta paneb siiski püra hästi ühele,” mõtles Calumet. Ettevõtlikult tõusis ta põlvele ja püüas üle ääre. Vanker seisis otse tema ees. Üks osa tagumistest ratastest oli tema tasku all. Hobused seisis väkka ega lasknud end heidutada tulteta-misest. Vanker andis head kaitsed ja ta ei tahtnud muuta selle asendit. Ta otsis parajat kivi ja pani selle tagumise ratta ette, et sõeduk ei saanud nihkuda peisast, kui hobused peaksid minema rahutuks.

Kuu paistis selja tagant, ja Calumet muutis rahuldudes, nähes, et kaljumõrakad heitsid loovalt varje lohku. Mees, kes teda juuras, polnud valinud soodsat kohta, sest see pool, kus Calumet viibis, oli suurte kivide varjus, kuna teine teekäär oli heledas valguses, mis ei nästata selvasse viimne kui asi. Küll kasvab seal õksikuid puud, aga ühed olid nii noened, et nende taha ei saanud peituda õkski mees.

Calumet irrutas, kui ta vankrivateste lausa üle ääre püüas ja ümbrast silmitsees.

Neli kaljurõngast teisel pool teed oli küllalt kõrved, et sinna taha võis peituda. Need olid võrdlemisi õkselise libedalt ja Calumetist umbes kolmikümmeend kuni kolmikümmeendviis meetrit eemal.

Väiksemad kivid olid tulnud arvesse, aga Calumet silmitsees ka need hoolikalt, et olla kindlustatud kaast õllatustest. Mõlemal pool kaljurõngastest oli maa tasane ja kaitsete: ei ainetaks need ega mõelast, mis oleks võinud varjata inimest. Ka mäenõlv, mille mõõda ta hiljuti oli sõitnud üles, ei pakkunud vähimatki kaitset. Nii pidi vaenlane, kes oli peitunud ühe sõnise kaljurõngas tahta, ka sinna sõnna, sest kui ta sealt nihkuka asteks ta otsekohe Calumeti talle alla.

See tõi mõttes viat, et võib mingid esimese paanuga kõmmutada maha vankrit, kuna hobused nõkkavad. Ta teadis väga hästi, et nea silm veidi nihkama. Aga teises ainas oleks ta jälle, ja ei tunne end viat kuigi hästi.”

Jälle surts ta heledas õmbrust, ja see-kord põõsastikku, mis oli umbes kuuskümmeend meetrit kalju taga. Ta nägi seal äärmiselt hobusest, kes oli peidetud põõsaste vahele.

„Ah-ha, seepärast valis ta teise poole, pomises Calumet endamisi. „Sis ei saanud ta peita oma hobust.“

Kohalt, kus Calumet oli otsinud varju, läks pind taaskeski alla farminni. Maja ümber seisis mõned puud, ja ta võis näha läbi oksate valvuskumma, mis tuli kõrgtaknaest. Vist oli Betty jätnud tema jaoks põlema lambi, oli ta oodanud, et Calumet saabub enne keskööd. Maja oli siit pisut üle milli eemal, ja ta hnestas mehe hulljulust, kes ei kartnud tungida vaenasele kallale majade läheduses. Aga oletatavasti polnud paugud kostnud farmi, sest vanke seisid kohal, mis asus orupõhjaast umbes nelikümmend meetrit kõrgemal, ja peale selle oli vahel väike mets, nii et tulistamine ei võinudki kosta farmimaja.

Calumet kaalus, kes võis olla see mees, kes ihkas tema olla, ja jõudis varsti arvamisete, et see võis olla vaid Taggart, kes oli lahkunud linnast paar tundi enne teda. See kaalukas oli liiga argi avalikuks heitlemiseks ja tabiti rinnata teda selja tagant.

Kuna Calumet kõike seda kaalus, töötas ta endale õiendaõu arved Neal Taggartiga võimalikult peaa, aga ta ei lahkunud sellegipärast peidukohast. Ettevaatlikult võttis ta revolviiri ja pani selle lobi kätte, nii et ta võis tulistada teal hetkel, kui vaenlane end näitab. Aeglaselt lükkas ta ette käelvarre, kuni sai panna pistooliraua suudme õhele kodarale.

Pool tundi jäi ta sellesse asendisse, ja ükski häälitus ei kuulustanud vaikust. Hobused olid väsinud ja lasksid pead norgu. Pilvitus taevast seisis kun ja kallias maastikule oma heledat hõbedast läiget. Calumet oleks olnud rõõmus, kui oleks teadnud, millise kaljurahuu taga neist seljast peitus vaenlane, sest oli väitav ning pingutav püüda õhviist silmas kõik ründakad.

Aga korraks märkas ta kivi taga, mis oli teel kõige lähem, liigutust. Selle tagant lähtis aeglaselt ette väike õmmargune ees, mille lämbimõõt võis olla kolmkümmend sentimeetrit, nii et tekkis laskesuk. Ja kõhe selle järele paisis ka püstitoru. Calumet ootas, kuni auge seisis paigal, sihtis ette ja vajutas päästikule. Samal hetkel tõmbus ta ise küüru, nii et pea kadus lohuhäire taha.

Ta kuulis plikavat naeru.

„Lõbedasti mõõda lastud!“ hüüas talle Taggart. „Teie olete liiga närviin.“
„Naku teie täna linnas.“ sähvas Calumet.

„Sis teate vist, kes ma olen? Aga kui arvate, et olin närviin, eksite.“

„Te kaartsite aga siiski, muidu poleks te lasknud jalca lõnnet.“

„Vahet pole mitte nii osav laskur,“ vastas Taggart. „Ja ma ei mõtleki seada end teistele märklauaks; ma mõistan end juba holda.“

„Teil on täieline õigus,“ Calumet naeris sarkastiliselt. „Te niie almselt arg.“

Ta oli veidi tõstnud pea, et vaadata üle ääre, aga samal hetkel kõlas peuk, ja kuul lendas otse üle pea kaljuuse. Kraav oli umbes kakskümmend meetrit pikk. Calumet roomas ettevaatlikult selle õhemise otsani ja võis nüüd näha Taggarti siht jaiga, mis paisis kaljurahuu tagant. Ta tõmbas jälle revolviiri ja sihtis, kuid samal sekundil kadus jälg. Kui Calumet nägi, et vaenlane pööras püstitoru tema poole, kadus ta lohku.

Kui ta veerand tunni pärast uuesti ettevaatlikult üle ääre pilus, ei näinud ta Taggartist jälgegi. Ta roomas endisele kohale tagasi ja vahits sealt. Nüüd silmas ta Taggartit, kes umbes kümme meetrit kaljust eemal ettevaatlikult põõsastiku suuna roomas, kus oli peitus hobune. Mees otulis kestrvalt kallits, liikudes kaljurahude varju. Üldse oli ta nelikümmend meetrit eemal kui Calumet teda märkas. Viimane ajas auge sirgu ja tulistas vastast kuni viabemas oli nii suur, et ta ei lootnud tagajärge.

Aga Taggart vaarus, laskis kukkuda raiu ja heitis maha. Sekundi pärast oli ta jälle kalju taga. Tema liikumise viledus näitas Calumetile, et ta polnud lähtunud. Calumet nägi põssi maas ja mõlles juba joosta kalju juure, aga samal hetkel strutas Taggart oma kka ja haaras põssi. Calumet sihtis sinna, aga laskis märgist mõõda. Sinna, kuhu langes kuul, tekkis tolmupilv.

„Te tabate jälle jaiga lasta,“ pilkas ta. „Aga ärge näkhe vaeva. Nost aadik, kus ma tagasi olen tulnud, pole mulle midagi valmistanud nii suurt lõbu, kui see laskmine. Ja nüüd tahate juba jälle märgu pooleli läta ja minema pista? Jääge omai veel väheks ajaks! Te pole loodetavasti haavatud.“

„Mitte kuuski,“ pomises Taggart. „Te tabasite vaid minu püstitoru.“

„Sis sihtlein ma ikkagi hästi. Poleks teiv teid kaotanud, oleks teil nüüd auk rõbus. Aga ärge vihatuge! Te peate lägema, kuidas ma sis laesen, kui olen härgtanud. Viimaseil ajal olou ma vähe lasknud.“

Calumet oli paremas seisukorras kui Taggart, sest see pidi peituma väikese kaljurahuu taga, kuna tema võis liikuda vahalt. Taggart ei tulnkski viat anare hakata hilisema põõsaste poole, ja kalju tagant välja tulla ja talle kallale tormata, oleks olnud enesetapmine.

Taggart lägi kaljurõnka taha. Järgmise tundide jooksul tulistas ta kabeil korral Calumeti pihta, kui see pletis pea üle kraavikäre, aga mõlemal korral lähe märgist mõõda, mis ajas naerma Calumedi.

horratoloogus — aga kes mõis alla finbel, kas selle aja poja läbi läheb vanemini?

Möödus näbalaib, ta ei märganudki neid. Võõrad läbi istus ta paberite taga, õhtul tormas ta pargis mõi loomistat suuremeie prohil.

Kinult ähi teha hülgas ta lastikult. See oli Kõõsupere. Sõda hõlmas sel pehema, kui juttus järe lähebasse, ja kiremini, kui ta oli tulnud, taigus ta, et jai minema.

Aga ähhi tõiis temas tole uubistimu näbe jeda õnnetuspatla, ja see tunne ei õnnud enam teha.

See oli ähhi õhtul septembri läva poole, ja võmeh loda paroh tema tojualetus leihs täiskuu pilvatal taemat. Rahutult efäres ta pargi teebel. Märbanud leihi lahises jaige all ja läbi pöölaste puusid läle jägistaul.

See! — nagu tootile endu vastu — tat ta joagu oma ebausilistust hirmust, mis oli heidnud teha leni maas, ja tungis läbi tühista taatusliku purde juure.

Jäskit talas lampre peanega pähtois alla jheni, mille pinda marjaid vajupöölad. Talane laelumine ning pladin taotis talabustilistult älele.

Ähhi siijugusei terget talbati utarus taikuuga maustatud paif laugele ähhi. Samas, mille alumine ots oli kaematud turistikuga võhjo, taibis jeda ähhi praat. Samalugune paif tuli ta välist talbati, kuid seal oli suure taime tüpi, millele lei taetus ja mis heibis teha kinn. Ähhiel haigutas tühine mõi tahteti jala laime läbe. Nagu taks lämmart, mis hirtutud ihahabes teinseteile vastu ja teinsetit taite ei loanud, ulatuid neid palgid üle sügamitu.

Kui need kummaliseb kühmarred teinsetit läpvalet läte võlefs jaanud, võlefs sümbinud ta sosa õnnetus. Aga tühine võlnud kuppelbajal tergetat töde. Siinvaoliel paigil oli paat tugemat lauda, mis ijejuuie laudeldile abil laetis end läfata teise palgini. Mõgi läftruu oli almas, mida jai kinnitaba äbe lann äärele. Kii oli tõi suurepärastel äle teatub, et teha tergetä alatat teinsetit.

Jaameie läbi mälestusjämbana stühad see ehitis muudeti ja lohusamalt kummalgeie äbe.

Pladin all nähtamatud jeds laurenes. Näis, nagu olefud laime veel täna löönud lohtuibes mahutama teo pärafi, mida ei juutnud launatada teetja juum.

Kegaleit nagu lautöbine, astus Soleslan purbele. Kii nägi ta lõbedoleit süherbamat pinda ja lõhemal maotlemisel älmos ta ähhi maigeta mailetoogu, kes leihs, laub viite wuheri preestitub, päämimi mees. See oli Regina, ta peji liimaluute ääres püü.

(Järgneb.)

Naerev maailm.

Sellepärast

„Teie masseerite hästi, kus te õppisite?“

„Olla varemalt pagar.“

Huarmastaja.

„Jah, teate, härra konstaabel, ma mõtlesin, et laternapost näeb nõnda palju huarmastajaid.“

„apsesuu.“

„Eestl, näib peab suust teie eilema, jõe hr magama!“

„Emafe, ma ei jaa, mu-juu on veel järe laia.“